

Folkvisan som blev en koral

Under tidigt 40-tal retade Bo Setterlind många genom att utanför sitt hus i Strängnäs sätta upp en skylt som angav att här bodde en poet. Därtill gick han klädd i slängkappa och baret ungefär som yrkesbröderna i gångna tider - visst var han väl en posör?

Men vi fick erfara att han var mer än så, nämligen en verklig poet. Ojämn - nåja, ibland nådde han de högsta höjder, ibland var det inte långt från bottennapp. Och just det gjorde honom så mänsklig, så förståelig för alla. Har någonsin en poet tagits till folkets hjärta, så var det väl Bo Setterlind.

MÅNGA MED MIG torde minnas när han för ett par år sedan framträdde vid en lyrikafton i Hjortensbergskyrkan, läsande sina dikter på det oeffterhärmliga sätt endast han kunde, till musik och till underbara naturbilder. Man gick hem med en känsla av att "Himlen hade landat", som en av hans diktsamlingar heter.

Hans psalmer i den nya psalmboken, tio till antalet, hör till dem som sjungs allra mest. I synnerhet den som brukar kallas Sköldingevisan och som böljar "Det finns en väg till himmelen..."

POPULARITETEN beror i det fallet inte enbart på textförfattaren utan i minst lika hög grad på musiken, som är en gammal folkmelodi, sjungen lite här och var i bygderna. Före radions och te-

Koralen från Sköldinge inspirerade Bo Setterlind. Men om det inte funnits någon koral...?

vens tid sjöng folk medan de arbetade, både andliga och profana visor, och det bidrog säkert till arbetsglädjen. Sköldingemelodin var en sådan arbetsvisa, känd i en stor del av Sverige och även, har det sagts mig, i Finland.

Men det var i Sköldinge i Sörmland den tecknades upp - därav namnet.

PÅ ÅSA FOLKHÖGSKOLA fanns på 40-talet en musikalärare vid namn Nils Dencker, som brukade gå omkring och lyssna till de melodier han hörde och göra en snabb notskrift. Ofta stötte han på en visa som började "Till himmelen dit längtar jag, där får jag leva med behag..." När skolan hade julfest sjöngs och spelades den av eleverna, och med där var en annan musikalskare, kantor Harald Sventelius, i vars öron melodin fortfor att ringa-

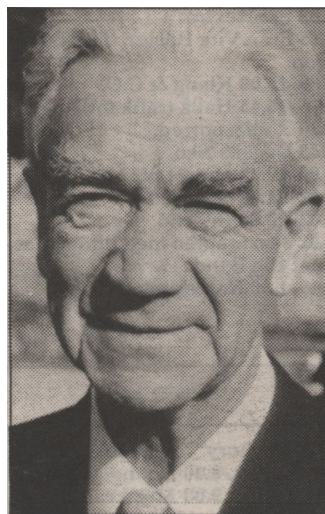
Hemkommen satte han sig framför pianot att leka med melodin och fantisera över den. Var den inte ämne till en koral? Jo, visst! Det blev ett orgelarrangemang och på nyårsafton, troligen 1950,

spelade han den för första gången i Sköldinge kyrka. Många kom fram och tackade och undrade vad detta var för något. De ville höra den flera gånger, och deras kantor var inte nödbedd.

I SKÖLDINGE spelades alltså koralen långt innan den kom i tryck från Nordiska musikförlaget och spreds ut över landet. En som hörde den och blev inspirerad av den enkla och mycket sångbara melodin var skalden Bo Setterlind. Han gav den nya ord, lika enkla och lättfattliga som melodislingen och inte utan en viss släktskap med dem de gamla i Sköldinge brukat sjunga före andra världskriget.

Nu hade folkvisan blivit en psalm och trycktes som sådan första gången 1975 i ett av de nya psalmboksförslagen. Det har aldrig hörts en antydning om att någon i kommittén ville stryka den från den slutliga utgåvan.

HARALD SVENTELIUS har numera hunnit fylla 88 år och bor på Vallgården i Sköldinge, fortfarande livlig, vital och språksam med ett gott minne och livligt intellekt.

Harald Sventelius.

Han minns mycket väl hur Sköldingepsalmen föddes och är naturligtvis glad över att den kommer att leva vidare.

- Det fanns de som till en början tyckte att melodin var svårsjungen, minns han. De anmärkte på att ett av tonstegen var för högt och svårt för inte så vana sångare. Men då talade jag om för dem att mina skolbarn hemma i Sköldinge klarade av det, och då borde väl också andra kunna.

Under årens lopp har det kommit nya bearbetningar och arrangemang, vilket han inte finner alls förvånande. Tonsättare älskar att leka med melodier, bädda in dem i nya ackompanjemang, ge dem ny klang och fyllighet.

HAN ÄR NOGA med att betona att det inte är han som komponerat Sköldingevisan, vilket han ibland kan få höra. Men att det var han som gjorde folkvisan till en koral, går ju knappast att bestrida. Hade han inte den där gången på Åsa folkhögskola blivit så betagen av den melodi han hörde för första gången och gått hem och arbetat den, så hade den nya psalmboken näppeligen fått någon Sköldingepsalm. Ty det var ju i koralens form Bo Setterlind hörde den och inspirerades ...

I psalmboken letar man förgäves efter Harald Sventelius namn. Men när det finns angivet vilka författare som bearbetat de ursprungliga texterna, vore det väl logiskt att man finge samma uppgift också om melodierna?

I den sista utgåvan från Nordiska musikförlaget finns dock namnet Harald Sventelius med på notbladet.